

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Шаповалов Віталій Олегович

УДК 338.242.4:332.012.324.2(477)

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКОМ АКЦІОНЕРНОГО
СЕКТОРА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління
національним господарством

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Полтава – 2012

*Підписано до друку 10.05.12 року.
Формат 60x84/16. Папір 80 г/м². Ум. друк. арк. 0,9 + 0,1 (обкл.).
Друк оперативний. Тираж 100 прим. Зам. № 1447*

*Видавець і виготовлювач Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»,
36014, м. Полтава, вул. Коваля, 3, к. 115, (0532) 50-24-81*

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої
продукції ДК № 3827 від 08.07.2010*

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Вищому навчальному закладі Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Науковий керівник – доктор економічних наук, професор
Ніколенко Сергій Степанович,
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
завідувач кафедри економічної теорії.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Носова Ольга Валентинівна,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, завідувач кафедри економіки
та фінансів;

кандидат економічних наук, доцент
Харченко Наталія Вікторівна,
Полтавська державна аграрна академія,
доцент кафедри фінансів і кредиту.

Захист відбудеться «15» червня 2012 р. о 13 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 44.877.01 у Вищому навчальному закладі Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» за адресою: 36014, м. Полтава, вул. Ковалю, 3.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» за адресою: 36014, м. Полтава, вул. Ковалю, 3.

Автореферат розісланий «__» травня 2012 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

К. Ю. Вергал

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах поглиблення процесів глобалізації особливої актуальності набуває проблема підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Щоб її розв'язати необхідно активізувати інноваційно-інвестиційну діяльність суб'єктів господарювання та підвищити роль у цих процесах акціонерного сектора. Тому економічне зростання національної економіки безпосередньо залежить від стану акціонерного сектора в цілому і функціонування його окремих компонентів, оскільки саме він здатний швидко концентрувати фінансові ресурси, що необхідні для удосконалення структури виробництва та підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Незважаючи на певні позитивні зміни, підприємства акціонерного сектора України переважно перебувають у критичному стані: низький рівень конкурентоспроможності продукції більшості акціонерних товариств, спрацьованість і технічна застарілість основного капіталу, значна кількість збиткових підприємств. Наявне макросередовище та нормативно-правова база, недовіра внутрішніх інструментів корпоративного управління, нерозвиненість фондового ринку недостатньо сприяють нагромадженню акціонерного капіталу та не створює умови для ефективного господарювання більшості акціонерних товариств.

Подальший розвиток національної економіки України залежить від адекватної системи державного регулювання, яка формує економічні, правові й соціальні передумови, що необхідні для залучення інвестиційних ресурсів у сферу діяльності акціонерних товариств. Лише оптимальне поєднання ринкових і державних регуляторів дасть можливість реалізувати економічний потенціал акціонерного сектора України, недостатній розвиток якого стримує інвестиційні процеси, гальмує структурну перебудову національної економіки, унеможливує підвищення її конкурентоспроможності.

Особливості діяльності підприємств акціонерного сектора досліджувало багато вітчизняних і зарубіжних учених. У ході еволюції економічної науки дослідники концентрували увагу на різних аспектах акціонерних відносин. Окремі теоретичні положення щодо проблем розвитку акціонерного сектора відображені у працях Дж. Гелбрейта, Р. Гільфердінга, Дж. М. Кейнса, Р. Коуза, К. Майерса, К. Маркса, А. Маршалла, Г. Мінза, Дж. Френкса, Й. Шумпетера, А. Шлейфера.

Теоретичні основи та прикладні рекомендації щодо розвитку національної економіки, вдосконалення управління діяльністю підприємств в умовах ринкового господарства, організації системи державного регулювання акціонерного сектора розроблено в наукових працях вітчизняних дослідників: В. Бодрова, М. Галабурди, В. Гейця, А. Гриценка, Я. Жаліла, Й. Малого, І. Маркіної, С. Ніколенка, О. Носової, М. Рогози, Л. Руденко-Сударевої, А. Чухна, О. Чернявської, О. Шкурупій та ін.

Безпосередньому вивченню природи та специфіки функціонування акціонерного сектора національної економіки України, дослідженню особливостей розвитку акціонерних товариств та державного регулювання у

сфері акціонерних відносин присвячені праці С. Богачова, В. Голікова, В. Корнєєва, Ю. Лупенка, Л. Мамичевої, Ю. Петруні, М. Радевої, С. Румянцева, А. Сірка, Н. Супрун, К. Ткача, Н. Харченко, О. Шеремета, С. Шумської.

Однак, попри значну кількість теоретичних розробок і практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності функціонування акціонерного сектора, проблеми його подальшого розвитку залишаються недостатньо розв'язаними. Механічне перенесення форм і методів державного регулювання розвитком акціонерного сектора розвинених країн, без урахування специфіки національних умов, не дає позитивних результатів. Тому існує посилений інтерес спеціалістів до теоретичних і практичних аспектів проблеми формування дієвого механізму державного регулювання акціонерних відносин.

Необхідність поглиблення наукового обґрунтування та подальшого вдосконалення системи державного регулювання розвитком акціонерного сектора національної економіки України зумовила актуальність і вибір теми, визначила мету і завдання дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану наукових досліджень кафедри економічної теорії ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» за темами: «Проблеми формування ефективного господарського механізму національної економіки України» (номер державної реєстрації 0105U007039), у якій автор здійснив оцінку сучасного стану акціонерного сектора економіки України та обґрунтував необхідність удосконалення економічного механізму координації акціонерних відносин; «Теорія і методологія державного координування інституційних змін у національній економічній системі» (державний реєстраційний номер 0111U000625), у якій автор визначив основні напрями та заходи державної політики з розвитку акціонерного сектора національної економіки України; «Державні механізми формування і забезпечення національної економічної безпеки в умовах глобалізації» (державний реєстраційний номер 0111U000626), у якій автор виокремив фактори економічної безпеки акціонерного сектора та механізми її забезпечення.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо формування ефективної системи державного регулювання розвитком акціонерного сектора національної економіки України.

Для досягнення поставленої мети в роботі сформульовано і виконано такі завдання:

- досліджено й узагальнено концептуальні підходи світової економічної науки до визначення сутності акціонерних відносин;
- визначено передумови виникнення акціонерного сектора та суперечності його розвитку в ринковому середовищі;
- здійснено оцінку функціональної ролі акціонерного сектора національної економіки як системно-структурної цілісності сучасного ринкового господарства;

- розкрито зміст, структуру та завдання економічного механізму координації акціонерних відносин в умовах національної економіки;
- досліджено механізм формування та сучасний стан акціонерного сектора економіки України;
- розроблено економіко-математичну модель оцінки функціонування національного ринку акцій;
- досліджено особливості регулювання акціонерного сектора розвинених країн світу та України;
- визначено організаційні аспекти системи державного регулювання акціонерного сектора України;
- обґрунтовано напрями вдосконалення державної політики з розвитку акціонерного сектора України.

Об'єктом дослідження є процес розвитку акціонерного сектора національної економіки України як системно-структурної цілісності.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та науково-практичні засади формування системи державного регулювання розвитком акціонерного сектора економіки України.

Методи дослідження. Теоретичною основою та методологічним підґрунтям дисертаційного дослідження є праці представників класичного напряму економічної науки, неокласичної школи, інституціоналізму, сучасних концепцій підприємництва й управління.

Методологічною основою роботи є система загальнонаукових і спеціальних методів і прийомів дослідження, а саме: діалектичний метод, системний та історично-логічний підходи – для відображення історичного процесу зародження та суперечностей розвитку акціонерного сектора; абстрактно-логічний метод, методи індукції та дедукції, аналізу та синтезу – для дослідження сутнісних аспектів структури та механізму функціонування акціонерного сектора, проблем саморозвитку та державного регулювання акціонерного сектора національної економіки України; економіко-математичні та статистичні методи – для аналізу ефективності діяльності підприємств акціонерного сектора економіки; методи моделювання – для побудови та комплексного відображення сучасної моделі акціонерних відносин в Україні та обґрунтування напрямів державної політики з розвитку акціонерного сектора національної економіки України.

Інформаційно-правову базу дисертаційного дослідження становлять закони України, укази Президента України, постанови Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, статистичні матеріали урядових структур, фінансова звітність акціонерних товариств, матеріали міжнародних організацій, наукові доробки вітчизняних і зарубіжних авторів, результати особистих досліджень, інтернет-ресурси.

Обробку всіх даних було здійснено за допомогою сучасних інформаційних технологій.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у вирішенні наукового завдання стосовно обґрунтування теоретичних положень і практичних

рекомендацій щодо формування ефективної системи державного регулювання розвитком акціонерного сектора національної економіки України. Основні положення дисертації, що визначають її наукову новизну, полягають у наступному:

вперше:

обґрунтовано механізм координації акціонерних відносин, який поєднує в собі структурно-функціональні компоненти економічного та інституційного характеру, що дало можливість визначити цей механізм як об'єкт цілеспрямованої державної політики з розвитку акціонерного сектора, індикатором ефективності якої є запропонована економіко-математична модель оцінки функціонування національного ринку акцій;

удосконалено:

теоретико-методичний підхід до аналізу акціонерних відносин, який, на відміну від інших, передбачає послідовне виокремлення трьох рівнів суперечностей розвитку акціонерного сектора (капітал-власність – капітал-функція; фіктивний капітал – дійсний капітал; фінансовий сектор – реальний сектор), що дало можливість виокремити його у системно-структурну цілісність національного господарства, розкрити сутнісні риси акціонерного сектора та передбачити якісні і кількісні зміни, які відбуваються у його структурі, зв'язках і механізмі функціонування;

науково-методичні засади щодо вдосконалення системи державного регулювання національної економіки, які ґрунтуються на впровадженні у практику державного управління секторального підходу, що дало можливість обґрунтувати концептуальні засади державної політики для подальшого розвитку акціонерного сектора національної економіки України;

наукове тлумачення терміна «державна політика з розвитку акціонерного сектора», зміст якого слід розуміти як сукупність правових норм, організаційних форм і методів управління, що забезпечують досягнення окреслених цілей і завдань на всіх рівнях національного господарства (макро-, мезо- та мікрорівні) у різних часових періодах (коротко-, середньо- та довгостроковому) за допомогою відповідних засобів та інструментів реалізації, що дало можливість визначити комплекс державних заходів для активізації розвитку акціонерного сектора економіки України;

набули подальшого розвитку:

категоріально-понятійний апарат – уточнено сутність поняття «акціонування», відмінність тлумачення якого полягає у врахуванні кінцевої мети акціонування, тобто формування ефективного механізму координації акціонерних відносин, дієвість якого забезпечує економічне зростання національної економіки на інноваційно-інвестиційній основі;

систематизація чинників, які негативно впливають на розвиток національного акціонерного сектора в цілому й окремих його компонентів, що дало можливість виокремити чинники інституційного, макроекономічного, мікроекономічного та наднаціонального характеру, вплив яких має бути нівельований дієвою державною політикою з розвитку акціонерного сектора;

обґрунтування системи заходів економічної політики держави,

направлених на розвиток реального сектора (структуризація акціонерного сектора, активізація інноваційно-інвестиційної діяльності акціонерних товариств, сприяння державно-приватного партнерства, стимулювання створення інтегрованих корпоративних структур), і фінансового сектора економіки (розширення повноважень регулятора фондового ринку, сприяння консолідації біржової системи, встановлення нових критеріїв до лістингу цінних паперів, упровадження нових фінансових інструментів) з метою перетворення акціонерного сектора в каталізатор економічного зростання національної економіки.

Практичне значення отриманих результатів полягає у подальшому вдосконаленні системи державного регулювання розвитком акціонерного сектора національної економіки України. На основі наукових положень роботи сформульовано методичні рекомендації, які запропоновано використовувати в діяльності державних органів, що впливають на розвиток акціонерного сектора на різних рівнях господарської системи.

До результатів, які мають найбільше практичне значення, належать такі: методичні рекомендації з використання розробленої економіко-математичної моделі функціонування ринку акцій; методичні підходи до формування механізму державного регулювання розвитку акціонерного сектора; пропозиції щодо вдосконалення державної політики з розвитку акціонерного сектора.

Обґрунтовані в дисертації пропозиції автора прийняті до впровадження Головним фінансовим управлінням Полтавської обласної державної адміністрації (довідка про впровадження № 127 від 8.12.2011 р.); Полтавським територіальним управлінням ДКЦПФР (довідка про впровадження № 254 від 14.12.2011 р.); Головним управлінням ДКСУ у Полтавській області (довідка про впровадження № 16-16 / 117-1 від 14.12.2011 р.).

Основні положення і результати дисертаційної роботи були використані у навчально-методичній роботі кафедри економічної теорії ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» при розробці навчально-методичних комплексів з дисциплін: «Історія економіки та економічної думки», «Політична економія», «Макроекономіка» (довідка про впровадження № 45-164 / 12 від 6.09.2011 р.).

Особистий внесок здобувача в отримання наукових результатів дисертації. Дисертаційна робота є самостійно виконаним, завершеним науковим дослідженням здобувача. Теоретичні обґрунтування, практичні рекомендації, висновки та пропозиції, які отримані в ході проведення досліджень, розробив автор самостійно.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати досліджень за темою дисертаційної роботи були оприлюднені на дев'яти всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях: науково-практичній конференції «Економіка України: стратегія, відродження і трансформаційні перетворення» (м. Полтава, 2005 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Соціально-економічні трансформації в епоху глобалізації» (м. Полтава, 2005 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Фінансово-кредитне стимулювання економічного зростання»

(м. Луцьк, 2005 р.); Шостий міжнародній науковій конференції студентів та молодих учених «Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання» (м. Донецьк, 2005 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Методологія та практика менеджменту на порозі XXI століття: загальнодержавні, галузеві та регіональні аспекти» (м. Полтава, 2006 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Економічна безпека країни: проблеми теорії і практики в умовах демократичної трансформації форми влади» (м. Полтава, 2007 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Господарський механізм: сутність, структура, подальше вдосконалення на сучасному етапі» (м. Полтава, 2008 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Економічна безпека і проблеми господарсько-політичної трансформації соціально-економічних систем» (м. Полтава, 2009 р.); Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Інституціональний розвиток сучасних економічних систем: соціальне партнерство та економічна взаємодія» (м. Полтава, 2011 р.).

Публікації. За результатами досліджень опубліковано 17 наукових праць загальний обсяг яких становить – 4,92 друк. арк. (з них 8 статей – у фахових виданнях, загальний обсяг становить 3,47 друк. арк.).

Структура й обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що налічує 198 найменувань, і 13 додатків, розміщених на 20 сторінках. Обсяг основного тексту становить 179 сторінок, містить 15 таблиць і 12 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, відображено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, особистий внесок здобувача, надано інформацію про апробацію та публікації, структуру роботи.

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади розвитку акціонерного сектора національної економіки» на основі теоретичного узагальнення досягнень світової економічної науки розглянуто причини виникнення, суперечності та генезис акціонерного сектора, з'ясовано його економічну природу та соціально-економічну роль у забезпеченні стійкого розвитку національної економіки.

Формування теорії «акціонерних відносин» відображає певні закономірності еволюції економічної науки в цілому. Її розвиток відбувався від простого опису позитивних і негативних рис акціонерних товариств до більш складних досліджень, що представлені аналізом різних структурних компонентів акціонерного сектора та його взаємозв'язку із зовнішнім середовищем. Відмічено, що теорія «акціонерних відносин» була започаткована представниками класичної школи і розвинена у працях представників неокласичного напрямку, інституційної теорії, інноваційного розвитку, теорії підприємництва.

Опрацювання теоретичних першоджерел дослідників акціонерних відносин дало можливість виокремити напрями сучасних досліджень з питань розвитку акціонерного сектора: а) подолання конфліктів між власністю та управлінням у межах акціонерної форми бізнесу; б) взаємозалежність між реальним і фінансовим секторами економіки; в) взаємодія держави й акціонерних товариств. Разом з тим більшість сучасних досліджень щодо з'ясування ролі й місця акціонерного сектора в структурі сучасної економіки не є системними й комплексними і відображають переважно мікроекономічний рівень, ґрунтуючись на якому неможливо виділити акціонерний сектор в окрему системно-структурну, ієрархічну цілісність національного господарства. Лише незначна кількість праць присвячена макро- та мезоекономічним аспектам акціонерних відносин.

У роботі визначено, що цілісне комплексне дослідження акціонерного сектора як складної підсистеми національної економіки має ґрунтуватись на методології суспільного відтворення, в якій враховано принципи детермінізму та системності. Послідовна реалізація принципу детермінізму дає можливість виявити причинно-наслідковий зв'язок, який саме і впливає на виникнення та становлення акціонерного сектора у структурну цілісність національного господарства. А дотримання принципу системності дає можливість не лише виокремити та пояснити сутнісні риси акціонерного сектора, але й визначити його місце та роль у національній економіці.

Акціонерний сектор є об'єктивним результатом розвитку суспільного виробництва. У роботі доведено, що генезис акціонерного сектора в системно-структурну цілісність сучасної ринкової економіки зумовлений рядом суперечностей. Їх наукове пізнання дає можливість не лише розкрити визначальні риси акціонерного сектора, але й передбачити його подальший розвиток, який являє собою якісні та кількісні зміни, що відбуваються у структурі, зв'язках і механізмі функціонування акціонерного сектора.

У дисертації застосовано концептуальний підхід, який ґрунтується на послідовному визначенні суперечностей, іманентних розвитку акціонерного сектора. Вихідним пунктом (перший рівень) є виокремлення суперечності між капіталом-власністю та капіталом-функцією. На рівні сутності (другий рівень) зазначено протиріччя розгортається у суперечності між фіктивним і дійсним (реальним) капіталом. На третьому рівні зазначена протилежність знаходить зовнішню форму прояву у суперечності між реальним і фінансовим сектором економіки.

На основі зазначеного підходу було визначено, що акціонерний сектор за своїми сутнісними ознаками є повноцінним сектором національного господарства і являє собою ту сферу національної економіки, в якій відбувається діяльність акціонерних товариств, здійснюється випуск і обіг акцій, забезпечується економічна реалізація акціонерної власності, створюються умови для функціонування акціонерного капіталу.

Поглиблений аналіз акціонерного сектора як самостійної системно-структурної та ієрархічної цілісності дозволив встановити його місце та соціально-економічне значення в структурі національної економіки. Роль

сучасного акціонерного сектора в процесі суспільного виробництва визначається його внутрішніми та зовнішніми зв'язками, що відображаються у відповідних функціях: виробничій, збагачувальній, контрольній, монополійній, інтеграційній, заощаджувальній, акумуляційній, спекулятивній, інформаційній, одержавлення-роздержавлення, глобалізуючій, мотиваційній, соціалізації.

Таким чином, акціонерний сектор є самостійною системно-структурною цілісністю і посідає чільне місце в структурі національної економіки будь-якої високорозвиненої країни світу. Ефективне функціонування акціонерного сектора можливе при наявності певного механізму, в якому оптимально поєднуються ринкове та державне регулювання.

У другому розділі «Механізм функціонування акціонерного сектора національної економіки України» досліджено особливості формування та сучасний стан акціонерного сектора економіки України, визначено основні тенденції його розвитку; розроблено модель оцінки функціонування національного ринку акцій і виявлено негативні чинники, що перешкоджають реалізації потенціалу акціонерних товариств України в забезпеченні економічного зростання.

За своєю природою акціонерний сектор складається зі значної кількості елементів, об'єднаних у відповідні підсистеми, що зумовлює існування певного механізму координації. У роботі запропоновано використовувати поняття «економічний механізм координації акціонерних відносин» (ЕМКАВ), який органічно поєднує ринкові та державні регулятори, дія яких обумовлена певними інституційними чинниками. Розмежування двох діалектично протилежних регуляторів сучасної ринкової економіки (об'єктивних економічних законів та суб'єктивної діяльності економічних агентів) дозволило виокремити в структурі ЕМКАВ два функціональних компоненти: економічний та інституційний механізми (рис. 1).

Визначено, що економічна складова ЕМКАВ пов'язана в першу чергу з функціонуванням ринку акцій і ґрунтується на суто ринкових засадах. Ринок акцій є об'єктивним економічним механізмом, за допомогою якого забезпечується внутрішня інституціональна та функціональна цілісність акціонерного сектора та ринкової системи відносин. Завдяки йому відбувається мобілізація і трансформація заощаджень в інвестиції, їх розподіл між галузями економіки і окремими підприємствами, перерозподіл прав власності на капітал, інформування про економічний стан економіки країни. Інституційний механізм – це особлива структурна складова ЕМКАВ, що забезпечує створення, існування та дотримання норм і правил взаємодії різних суб'єктів акціонерних відносин з метою реалізації їх економічних можливостей і стабілізації внутрішнього середовища акціонерного сектора. Визначено, що головними структурними компонентами інституційного механізму є: інфраструктурне, нормативно-правове та інформаційне поле.

Держава відіграє активну роль у забезпеченні ефективного дієвого механізму координації і як безпосередній учасник акціонерних відносин, і як зовнішній регулятор через відповідну державну політику у сфері акціонерних відносин, а саме: дотримуючись балансу інтересів суб'єктів акціонерних

відносин; досягаючи економічної безпеки акціонерного сектора; забезпечуючи ефективне функціонування акціонерного капіталу.

Рис. 1. Економічний механізм координації акціонерних відносин

У роботі підкреслено, що формування акціонерного сектора в економіці України відбувалось у досить складних і суперечливих умовах. Поява акціонерних товариств була зумовлена не лише потребою у значних інвестиційних ресурсах, але й побудовою нової моделі національної економіки, трансформацією командно-адміністративної економічної системи у ринкову.

Дослідження особливостей становлення акціонерного сектора національної економіки в період трансформаційних змін дало можливість уточнити поняття «акціонування», яке слід розуміти як організаційно-економічний механізм, що поєднує процеси формування та функціонування акціонерного капіталу з процесами управління та контролю за його відтворенням в інтересах власників і національної економіки в цілому з метою забезпечення економічного зростання. На основі такого тлумачення виокремлено дві форми акціонування: класична (за рахунок об'єднання капіталів та коштів) і трансформаційна (на основі формального перетворення функціонуючих підприємств в акціонерні). При цьому переважною стала модель на основі приватизації державних підприємств.

За даними Державної служби статистики України загальна кількість акціонерних товариств зменшується (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість акціонерних товариств України упродовж 1997 – 2010 рр.

Показник	01.01. 1997	01.01. 2001	01.01. 2008	01.01. 2009	01.01. 2010	01.01. 2011
Кількість суб'єктів ЄДРПОУ, тис. одн.	615,7	834,9	1187,0	1228,9	1258,5	1294,6
Акціонерне товариство, тис. одн.	30,9	34,9	32	31,1	30,2	28,7
Питома вага акціонерних товариств, %	5,02	4,19	2,70	2,53	2,40	2,22

Станом на початок 2011 р. в Україні налічувалось 28748 акціонерних товариств, з них 7962 – ВАТ, 17804 – ЗАТ. Крім того, 956 товариств працювало у формі публічних і 1326 товариств – у формі приватних.

На основі емпіричних даних 121 акціонерного товариства у дисертаційній роботі проаналізовано сучасний стан акціонерного сектора України. Результати аналізу показали, що у структурі акціонерного сектора переважають невеликі підприємства як за розміром власного капіталу, так і за обсягами господарської діяльності. У роботі підкреслюється, що ця обставина значно звужує можливості акціонерних товариств реалізувати свій інвестиційний потенціал на фондовому ринку. Проблема поглиблюється і тим, що діяльність більшості підприємств є збитковою, спостерігається високий ступінь зношення їх основного капіталу, а ефективність їх господарювання залишається на низькому рівні.

У роботі зазначено, що головна мета акціонування – створення дієвого й ефективного механізму координації акціонерних відносин – за період ринкових трансформацій в Україні так і не була досягнута, саме цим і пояснюється низька ефективність функціонування акціонерного сектора національної економіки. На сьогодні національна модель ЕМКАВ не виконує належним чином ті завдання, реалізація яких повинна забезпечувати сталий розвиток акціонерного сектора та господарства країни в цілому. Зокрема, мова йде про недосконалу систему вирішення корпоративних конфліктів; низький рівень інвестиційної привабливості акціонерних товариств; нерозвиненість фінансових каналів між фондовим ринком і реальним виробництвом.

У дисертаційній роботі запропоновано економіко-математичну модель оцінки функціонування національного ринку акцій з метою виявлення впливу його стану на динаміку економічного зростання економіки України (рис. 2).

Теоретичним підґрунтям моделі стала гіпотеза про позитивний вплив функціонування ринку акцій на динаміку економічного зростання національної економіки. У роботі доведено, що оцінка впливу національного ринку акцій на темпи економічного зростання за допомогою економіко-математичних методів дослідження має важливе теоретичне і практичне значення для визначення основних напрямів розбудови акціонерного сектора економіки України.

Для побудови моделі в якості основних параметрів, що характеризують ринок акцій України, запропоновано використовувати такі показники, як емісія акцій, загальний обсяг торгівлі акціями, обсяги біржової торгівлі акціями. Додатковим чинником, що включено у модель, є обсяг кредитування (табл. 2).

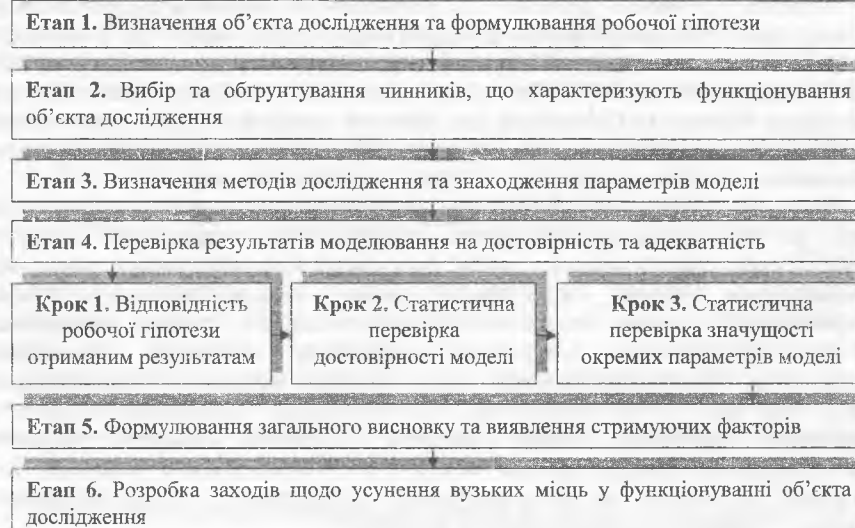

Рис. 2. Етапи процесу моделювання оцінки функціонування національного ринку акцій

Таблиця 2

Вихідні дані для побудови моделі впливу ринку акцій на динаміку ВВП України (відсотків до попереднього періоду)

Роки	ВВП (GDP)	Емісія акцій (Emiss)	Торгівля акціями (Trade)	Біржова торгівля акціями (StExch)	Обсяг кредитування (Cred)
2001	109,2	147,13	157,4	60,09	145,18
2002	105,2	118,71	176,86	73,44	147,55
2003	109,6	122,18	224,85	89,36	160,9
2004	112,1	128,55	180,24	219,05	130,49
2005	102,7	119,45	129,56	243,48	161,85
2006	107,3	128,57	125,51	155,13	170,99
2007	107,9	125,52	125,65	195,83	174,1
2008	102,3	118,76	124,43	86,85	171,94
2009	84,9	134,6	133,42	114,55	98,54
2010	104,2	110,32	120,07	389,3	101,32

Сформульоване комплексне завдання було виконане у процесі кореляційно-регресійного аналізу, методологічним ядром якого стала модель темпів зростання ВВП на основі «Барро-регресій». Відповідно до об'єкта дослідження та обраних чинників, було виведено та перевірено на адекватність використання економетричної моделі національного ринку акцій на основі багатовимірної лінійної регресії з урахуванням чотирьох чинників, що представлені рівнянням (1).

$$GDP = 8,13 + 0,264Emiss + 0,14Trade + 0,06StExch + 0,22Cred \quad (1)$$

Отримане рівняння регресії (1) математично доводить сформульовану гіпотезу про позитивний вплив функціонування ринку акцій на економічне зростання, що підтверджується значеннями коефіцієнтів множинної кореляції (0,848) та детермінації (0,72). Проте подальша статистична перевірка моделі (за критеріями Фішера та Ст'юдента) дає підстави стверджувати, що ринок акцій України обмежено впливає на динаміку ВВП і не відіграє роль вагомого джерела інвестиційних ресурсів для потреб акціонерних товариств.

Значення коефіцієнтів факторних показників знаходяться на низькому рівні, що зумовлено національними особливостями акціонерних відносин (домінування неорганізованого ринку, переважання спекулятивного ринку над інвестиційним, значна концентрація ринку, низька ліквідність акцій, неефективна структура власності, високі інвестиційні ризики, недооцінка багатьох акціонерних товариств, переважання зовнішніх інвесторів, недосконала нормативно-правова база, значна кількість корпоративних конфліктів, недовіра фінансового посередництва, недостатня фінансова грамотність населення тощо). Загалом, у роботі виділено чинники наднаціонального, інституційного, макро- і мікроекономічного характеру, що негативно впливають на функціонування акціонерного сектора економіки України і, відповідно, стримують його розвиток.

Реалізація потенціалу акціонерного сектора національної економіки України та перетворення його в каталізатор економічного зростання можливе лише за наявності цілеспрямованої, послідовної, скоординованої та дієвої державної політики. Практична цінність розробленої моделі полягає у тому, що вона є індикатором рівня розвитку національного ринку акцій і за її допомогою можна оцінити ефективність державної політики у сфері акціонерних відносин.

У третьому розділі «Державна політика у сфері акціонерних відносин національної економіки України» досліджено організаційні й інституційні аспекти державного регулювання акціонерного сектора економіки України, здійснено порівняння національної моделі з практикою розвинених країн, визначено ключові напрями вдосконалення державної політики з розвитку акціонерного сектора.

У сучасній світовій практиці склались різні національні моделі акціонерних відносин. У роботі підкреслено, що їх відмінність полягає в тому, яку роль відіграє той чи інший інститут як акціонер, якою є структура акціонерного капіталу, яким є і чим визначається ступінь контролю власника за діяльністю акціонерного товариства; з яких джерел залучаються інвестиційні ресурси; яким є механізм державного регулювання акціонерних відносин. На основі аналізу національних особливостей систем регулювання США, Німеччини і Японії встановлено, що їх слід вважати приблизно рівноцінними. Жодна з них не має абсолютних переваг у порівнянні з іншими.

Дослідження показало, що дієвість і ефективність національної системи регулювання акціонерних відносин залишається на низькому рівні. Окремі елементи (нормативно-правова база, інфраструктура фондового ринку, державні та ринкові регуляторні інститути) мають переважно формальний характер, а реальний стан механізму не відповідає вимогам усталеного розвитку національної економіки. У роботі зазначено, що для системи державного регулювання акціонерного сектора України характерні певні

недоліки. Відсутність чіткого визначення цілей і завдань акціонерного сектора, недооцінка його місця та ролі в структурі національного господарства, непослідовність і нескоординованість дій окремих державних регуляторів не сприяють реалізації потенціалу акціонерного сектора в забезпеченні сталого економічного розвитку країни.

У дисертаційній роботі обґрунтовано, що в сучасному ринковому господарстві розвиток акціонерного сектора можливий лише за наявності ефективного державного регулювання, яким передбачено чітке визначення суб'єкта, об'єкта та мети регулювання, врахування структури взаємозв'язків між ними, застосування обґрунтованих форм і методів впливу на суб'єктів акціонерних відносин. Доведено, що державна політика з розвитку акціонерного сектора (ДПРАС) має базуватися на нових організаційних засадах, які не лише сприяють підвищенню конкурентоспроможності акціонерних товариств, але й забезпечують зростання національної економіки України. Врахувавши досвід глобальної фінансової кризи і сучасний стан акціонерного сектора, усвідомивши його місце і роль у національній економіці, було сформовано модель державної політики з розвитку акціонерного сектора України (рис. 3).

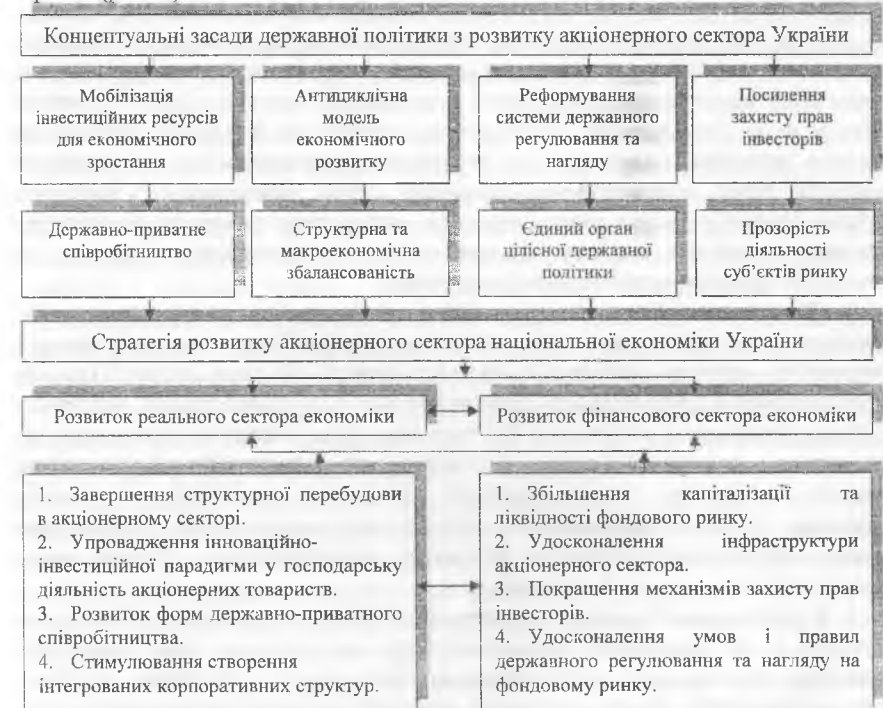

Рис. 3. Стратегічні орієнтири державної політики з розвитку акціонерного сектора національної економіки України

ДПРАС є складовою загальнонаціональної економічної політики. Залежно від домінуючої концепції подальшого розвитку національної економіки та

вибудовування на її основі взаємовідносин і правил поведінки між різними суб'єктами економіки, визначаються зміст і цілі ДПРАС, її форми й інструменти, формується загальна ідеологія і стратегія розвитку акціонерного сектора в цілому та його окремих компонентів. Нова модель ДПРАС України має бути спрямована на підвищення конкурентоспроможності й ефективності акціонерного сектора, здатного мобілізувати, перерозподіляти та надавати економіці необхідні інвестиційні ресурси, забезпечувати на цій основі процеси розширеного відтворення суспільного виробництва та сприяти сталому економічному розвитку національного господарства.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення і запропоновані підходи до вирішення актуального науково-практичного завдання – обґрунтування теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо формування ефективної системи державного регулювання розвитку акціонерного сектора національної економіки України. За результатами дослідження сформульовано такі висновки:

1. На основі вивчення досягнень світової економічної науки встановлено, що сучасні теоретичні дослідження та практичні рекомендації охоплюють різноманітні аспекти функціонування акціонерного сектора (обіг і розподіл капіталу; відносини держави та акціонерних товариств; внутрішнє узгодження інтересів власників капіталу та соціальна відповідальність акціонерних товариств перед суспільством). Еволюція теорії «акціонерних відносин» пройшла від констатації переваг і недоліків акціонерних товариств до розробки моделей механізмів впливу функціонування акціонерного сектора на економічне зростання національної економіки.

2. Досліджено суперечності розвитку акціонерного сектора за рахунок послідовного виокремлення трьох рівнів аналізу. Вихідним (першим) рівнем є суперечність капіталу-власності та капіталу-функції. На рівні сутності (другий рівень) зазначена протилежність перетворюється у суперечність між фіктивним і дійсним (реальним) капіталом. На третьому рівні зазначена протилежність виявляється у зовнішній формі – у суперечності між реальним і фінансовим сектором економіки. Запропонований підхід дає можливість уточнити економічну сутність акціонерного сектора, виокремити його у самостійну системно-структурну цілісність ринкового господарства і більш повно дослідити закономірності його розвитку.

3. В процесі дослідження акціонерного сектора як самостійної системно-структурної та ієрархічної цілісності було встановлено його соціально-економічне значення в структурі національної економіки. Доведено, що роль і місце акціонерного сектора в сучасній ринковій економіці визначаються його внутрішніми та зовнішніми зв'язками. Це знаходить своє відображення у відповідних функціях, які поділяються так: загальні, що зумовлені еволюцією ринкового господарства, специфічні, що розкривають характерні риси

акціонерного сектора, та особливі, що відображають генезис акціонерного сектора.

4. Ефективне функціонування акціонерного сектора в сучасному ринковому господарстві забезпечується дією економічного механізму координації акціонерних відносин, у якому органічно поєднуються ринкові та державні, економічні та інституційні компоненти. Дослідження ЕМКАВ, який представляє собою цілісну сукупність економіко-інституційних компонентів регулюючої дії на макро- та мікрорівні економічної системи, дало можливість встановити його завдання в умовах національної економіки України: досягнення балансу інтересів учасників акціонерних відносин; забезпечення економічної безпеки акціонерного сектора в цілому; забезпечення ефективного функціонування акціонерного капіталу.

5. Дослідження особливостей формування акціонерного сектора економіки України дало можливість встановити, що головна мета акціонування – створення дієвого й ефективного механізму координації акціонерних відносин – за період ринкових трансформацій в Україні так і не була досягнута, саме цим і пояснюється низька ефективність функціонування акціонерного сектора національної економіки. На сьогодні національна модель ЕМКАВ не виконує належним чином ті завдання, реалізація яких повинна забезпечувати сталий розвиток акціонерного сектора та господарства країни в цілому.

6. З'ясування тенденцій розвитку акціонерного сектора України за допомогою економіко-математичних методів дослідження, дозволило розробити економетричну модель оцінки функціонування національного ринку акцій та показати його вплив на динаміку ВВП. Отримані результати засвідчують, що наразі ринок акцій України не відіграє ролі вагомого джерела інвестиційних ресурсів, що зумовлено негативною дією чинників стримуючого характеру: інституційних, макроекономічних, мікроекономічних та наднаціональних. Запропонована модель є індикатором змін у функціонуванні фондового ринку України та може бути використана для оцінки ефективності державної політики з розвитку акціонерного сектора.

7. На основі дослідження систем регулювання акціонерних відносин розвинених країн світу визначено, що для національної моделі характерні окремі ознаки різних моделей: відносна розпорошеність акціонерного капіталу (але неліквідний фондовий ринок і нерозвинені інституційні інвестори); явна і стійка тенденція до концентрації капіталу і контролю (але за відсутності адекватного фінансування і ефективного моніторингу); елементи перехресного володіння і формування складних корпоративних структур. На теперішній час елементи системи регулювання акціонерного сектора України лише зовні відповідають тим рисам, що притаманні механізмам розвинених країн світу.

8. Визначено, що державне управління акціонерним сектором – це системний, організаційний й інституціонально скоординований вплив держави на стан акціонерного сектора в цілому та його складових компонентів зокрема, що здійснюється з метою збалансування, структурування та трансформування відповідно до потреб національної економіки. Державне регулювання акціонерного сектора являє собою сукупність способів, засобів, форм і методів

впливу на економічну діяльність суб'єктів акціонерних відносин з метою підвищення їх ефективності. Механізм державного регулювання акціонерних відносин охоплює такі елементи: суб'єкт і об'єкт регулювання; ціль, форми та методи регулювання; структуру зв'язків між суб'єктом та об'єктом регулювання; стадії процесу регулювання.

9. Для підвищення стійкості акціонерного сектора національної економіки України до зовнішніх і внутрішніх загроз, забезпечення його ефективного функціонування, створення умов для економічної реалізації акціонерної власності, необхідно впровадити дієву державну політику у цій сфері економічних відносин, яка базується на чітких цілях і завданнях, враховує необхідність ліквідації проблемних явищ і унеможливує їх повторення в майбутньому. Обґрунтовано конкретні рекомендації щодо стратегії розвитку акціонерного сектора у межах національної моделі ДПРАС, яка повинна включати в себе два напрями змін: реформування реального та фінансового сегментів акціонерного сектора.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях

1. Шаповалов В. О. Акціонерний капітал та його зв'язок з мотивацією праці найманих робітників / В. О. Шаповалов // Регіональні перспективи. – 2002. – № 3–4 (22–23). – С. 239–241.
2. Шаповалов В. О. Акціонерний капітал: методологія дослідження (політекономічний аспект) / В. О. Шаповалов // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. – 2003. – № 1 (8). – С. 30–34. – (Серія «Економічні науки»).
3. Шаповалов В. О. Функції акціонерного капіталу в сучасних умовах / В. О. Шаповалов // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. – 2004. – № 1 (11). – С. 39–42. – (Серія «Економічні науки»).
4. Шаповалов В. О. Сучасний стан акціонерного сектора України і шляхи його поліпшення / В. О. Шаповалов // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 11 (65). – С. 54–62.
5. Шаповалов В. О. Удосконалення економічного механізму координації акціонерних відносин як запорука ефективності функціонування акціонерного капіталу / В. О. Шаповалов // Вісник Львівської державної фінансової академії. – 2006. – № 11. – С. 84–91.
6. Шаповалов В. Оцінка ефективності використання акціонерного капіталу в Україні / В. Шаповалов // Економіка і регіон : Науковий вісник Полтавського національного технічного університету імені Ю. Кондратюка. – 2007. – № 1 (12). – С. 124–126.
7. Шаповалов В. О. Економічний механізм координації акціонерних відносин / В. О. Шаповалов // Економіка: проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. – Д. : ДНУ, 2007. – Вип. 228. – Т. IV. – С. 865–875.

8. Шаповалов В. О. Економетрична оцінка впливу національного ринку акцій на економічне зростання / В. О. Шаповалов // Економічний простір : зб. наук. пр. – Д. : ПДАБА, 2011. – № 55. – С. 139–149.

В інших виданнях

9. Шаповалов В. О. Здійснення і наслідки трансформацій у акціонерному секторі України / В. О. Шаповалов // Економіка України: стратегія, відродження і трансформаційні перетворення : матеріали наук.-практ. конф., 26–27 квітня 2005 р. – Полтава : ПІБ МНТУ, 2005. – С. 50–52.
10. Шаповалов В. О. Акціонування як механізм формування соціальної економіки / В. О. Шаповалов // Соціально-економічні трансформації в епоху глобалізації : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Полтава : Скайтек, 2005. – Т. 1. – С. 184–187.
11. Шаповалов В. О. Розвиток акціонерного капіталу як умова забезпечення економічного зростання / В. О. Шаповалов // Фінансово-кредитне стимулювання економічного зростання : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. : тези доповідей., 6–5 червня 2005 р. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту імені Лесі Українки, 2005. – С. 371–373.
12. Шаповалов В. О. Акціонування як складовий елемент процесу реформування економічної системи України / В. О. Шаповалов // Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання : Праці Шостої міжнар. наук. конф. студ. та молодих уч. – Донецьк : ДонДУ, 2005. – Ч. 4. – С. 186–188.
13. Шаповалов В. О. Корпоративне управління як елемент акціонерного механізму / В. О. Шаповалов // Методологія та практика менеджменту на порозі XXI століття: загальнодержавні, галузеві та регіональні аспекти : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 10–12 травня 2006 р. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2006. – С. 93–94.
14. Шаповалов В. О. Фактори економічної безпеки акціонерного сектору / В. О. Шаповалов // Економічна безпека країни: проблеми теорії і практики в умовах демократичної трансформації форми влади : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 квітня 2007 р. – Полтава, 2007. – Ч. 2. – С. 137–141.
15. Шаповалов В. О. Принципи побудови економічного механізму координації акціонерних відносин / В. О. Шаповалов // Господарський механізм: сутність, структура, подальше вдосконалення на сучасному етапі : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 18–19 квітня 2008 р. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008. – С. 45–46.
16. Шаповалов В. О. Протиріччя суб'єктів сучасних акціонерних відносин / В. О. Шаповалов // Економічна безпека і проблеми господарсько-політичної трансформації соціально-економічних систем : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 15–16 травня 2009 р. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. – С. 383–385.
17. Шаповалов В. О. Держава в системі регулювання розвитку акціонерного сектора / В. О. Шаповалов // Інституціональний розвиток сучасних економічних систем: соціальне партнерство та економічна взаємодія :

зб. наук. пр. за результатами Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції, 24-25 березня 2011 р. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. – С. 118–119.

АНОТАЦІЯ

Шаповалов В. О. Державне регулювання розвитком акціонерного сектора національної економіки України. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», Полтава, 2012.

Дисертація присвячена обґрунтуванню теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо формування ефективної системи державного регулювання розвитку акціонерного сектора національної економіки України.

Проведене дослідження дало можливість уточнити сутнісну характеристику акціонерного сектора як системно-структурної цілісності національного господарства, визначити умови, причини та суперечності його генезису у ринковому середовищі, з'ясувати соціально-економічну роль у забезпеченні сталого економічного розвитку національної економіки. Досліджено сучасний стан та механізм функціонування акціонерного сектора економіки України. Розроблено модель оцінки національного ринку акцій і виявлено негативні чинники, що стримують подальший розвиток акціонерного сектора.

З метою підвищення ефективності акціонерного сектора національної економіки України запропоновано систему заходів, що реалізується за рахунок впровадження відповідної економічної політики держави.

Ключові слова: акціонерний сектор, акціонерний капітал, акціонування, державне регулювання, економічний механізм координації акціонерних відносин, ринок акцій.

АННОТАЦИЯ

Шаповалов В. О. Государственное регулирование развития акционерного сектора национальной экономики Украины. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 – экономика и управление национальным хозяйством. – Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли», Полтава, 2012.

Диссертация посвящена обоснованию теоретических положений и практических рекомендаций по формированию эффективной системы государственного регулирования по развитию акционерного сектора национальной экономики Украины.

В диссертационной работе на основе теоретического обобщения достижений мировой экономической науки рассмотрены причины возникновения, противоречия и генезис акционерного сектора, определены его

экономическая природа и социально-экономическая роль в обеспечении устойчивого развития национальной экономики. Целостное комплексное исследование акционерного сектора как сложной подсистемы национального хозяйства должно осуществляться исходя из методологии общественного воспроизводства, учитывая принципы детерминизма и системности. В работе доказано, что генезис акционерного сектора в системно-структурную целостность современной рыночной экономики предопределен рядом противоречий, научное познание которых дает возможность не только раскрыть сущностные характеристики акционерных отношений, но и предусмотреть качественные и количественные изменения, происходящих в структуре, связях и функционировании акционерного сектора.

Функционирование современного акционерного сектора определяется соответствующим экономическим механизмом координации акционерных отношений (ЭМКАО), органично совмещающим рыночные и государственные, экономические и институциональные компоненты. Исследование ЭМКАО в условиях национальной экономики Украины дало возможность определить его задания: достижение баланса интересов участников акционерных отношений; обеспечение экономической безопасности акционерного сектора в целом; обеспечение эффективного функционирования акционерного капитала.

В работе подчеркивается, что формирование акционерного сектора в хозяйстве Украины происходило в достаточно сложных и противоречивых условиях. Появление акционерных обществ было предопределено не только потребностью в значительных инвестиционных ресурсах, но и построением новой модели национальной экономики, трансформацией командно-административной экономической системы в рыночное хозяйство.

Исследование современного состояния акционерного сектора Украины дало возможность разработать экономико-математическую модель оценки функционирования национального рынка акций и показать его влияние на динамику ВВП. В настоящее время рынок акций Украины не является значительным источником инвестиционных ресурсов для потребностей акционерного сектора в связи с негативным действием групп факторов сдерживающего характера: институциональных, макроэкономических, микроэкономических и внешних. Предложенная модель является индикатором изменений в функционировании фондового рынка Украины и может быть использована для оценки эффективности государственной политики по развитию акционерного сектора.

Для повышения устойчивости акционерного сектора национальной экономики Украины к внешним и внутренним угрозам, обеспечения его эффективного функционирования, создания условий для экономической реализации акционерной собственности необходимо внедрить действенную государственную политику в этой сфере экономических отношений. Она должна базироваться на четких целях и заданиях, учитывать необходимость ликвидации проблемных явлений и недопущения их повторения в будущем.

Обосновано рекомендации относительно стратегии развития акционерных отношений в пределах национальной модели государственной политики,

которая должна включать у себя два направления изменений – реформирования реального и финансового сегментов акционерного сектора.

Ключевые слова: акционерный сектор, акционерный капитал, акционирование, государственное регулирование, экономический механизм координации акционерных отношений, рынок акций.

SUMMARY

Shapovalov V.O Government regulation of shareholding sector development of national economics of Ukraine. – Manuscript.

Dissertation for the Candidate of Economic Degree in specialty 08.00.03 – Economics and Management of National Economy. – Higher Educational Institution of Ukoopspilka «Poltava University of Economics and Trade», Poltava, 2012.

The research work is devoted to grounding up theoretical aspects and practical recommendations as to forming efficient system of government regulation of the shareholding sector of the national economics of Ukraine.

The given research work made possible to concretize detailed characteristics of the shareholding sector as systemic and structural entity of the national economy, to discern conditions, causes and contradictions of its genesis in market environment, to discern social and economic role in providing the stable economic development of the national economics. There was developed a model of national shares market assessment there were found out negative aspects which stop further development of shareholding sector.

With a purpose of efficiency upraising of shareholding sector of Ukrainian national economics there was offered system of actions which is realized by implementation of proper government economic policies.

Key words: shareholding sector, equity, sharing, government regulation, economic mechanism of joint-stock relations coordination, stock market.